

SIRIUS OPRECHT

EDITIE 06 OKTOBER 2021

RECHT & DUURZAAMHEID

COLOFON

Colofon

De OpRecht is het verenigingsblad van Sirius, studievereniging binnen het Utrecht Law College.

Heb je een opmerking naar aanleiding van deze editie of heb je een idee voor een volgende OpRecht? Laat het weten aan de redactie (oprecht@ulcsirius.nl).

Jaargang 16, 6e editie
28 oktober 2021

Hoofdredactie
Anna Schotanus

Redactie
Anne van Beusekom, Madelief Lassche, Bente de Leeuw, Chiara Stravers,
Marie-Claire Vogels

Vormgeving
Bente de Leeuw

Met speciale dank aan: Anne Smits

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(s) en Studievereniging Sirius geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Studievereniging Sirius.

SIRIUS XVI

INHOUD

5	Voorwoord
6	Redactie
8	Duurzaamheidsrecht: wat kan ik ermee?
14	Geschiedenis van fast fashion: kleding als wegwerproduct
18	Let's sea: de ophef rondom 'Seaspiracy'
22	I got 99 problems but this ain't one: kauwgom spugen
24	Één pot nat: grootschalige fraude met mest en afval
26	Geen water naar de zee dragen, maar juist je steentje bijdragen!
30	Vega(n) recepten
34	What do we want? Climate justice!
36	The wall of fame: Greta Thunberg
38	Tips van de redactie
40	Sirius agenda

VOORWOORD

Beste OpRechtlezers,

Zoals we allemaal merken, is de winter weer in aantocht. Het is steeds eerder op de avond alweer tijd om de lampen aan te doen, ik draai thuis m'n verwarming weer wat vaker helemaal open en m'n douches lijken ook elke avond warmer te worden. Duurzaam is dit alles natuurlijk niet te noemen. Gelukkig realiseer ik mij dat steeds vaker. Dat komt onder andere doordat ik interessante artikelen betreffende dit onderwerp lees, maar ook doordat mijn commissiegenootjes van de OpRecht mij weten te inspireren wat meer op mijn voetafdruk te letten. Dat is dan ook het doel van deze editie die wij samen hebben gemaakt over Duurzaamheid & Recht: door middel van interessante artikelen, grappige feitjes en gemakkelijke tips willen we jullie graag meenemen in de gedachte dat we goed op onze mooie aarde moeten passen.

Zo schreef ikzelf een artikel over een grote milieufraudezaak die momenteel in behandeling is. Anne is op onderzoek uitgegaan om te kijken welke rechtsgebieden er het meeste aan duurzaamheid raken en legt je uit welke kanten je er in je carrière mee op zou kunnen gaan. Chiara heeft voor haar artikel een onderzoekje verricht door in de Afvalstoffenverordening Utrecht 2010 te duiken. Het resultaat hiervan is dat ze je kan vertellen wat de juridische gevolgen kunnen zijn van het uitspugen van je kauwgom op straat.

Madelief neemt je in een van haar artikelen mee in de ontwikkelingen rondom het fenomeen van fast fashion. Vervolgens kunnen de tips-artikelen van Bente en Anne je handvatten bieden om de vraag te beantwoorden waar je je kleding anders vandaan zou kunnen halen. Mocht je nog wat aansporing kunnen gebruiken om (wat vaker) veganistisch te eten, blader dan snel naar de heerlijke ontbijt-, lunch-, diner- en snackrecepten van Chiara en Bente. Vergeet ook geen kijkje te nemen bij het gastartikel van Anne Smits, waarin zij uit eigen ervaring vertelt over enkele klimaatprotesten die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden.

Voordat ik afsluit nog even dit: het laatste wat wij met deze editie zouden willen, is het beschuldigen van mensen of praktijken van hun mate van duurzaamheid. Zoals ik in het begin van dit voorwoord al aangaf, heb ikzelf ook nog een lange weg te gaan. Dus laat deze editie een inspiratie vormen, zowel voor jou als voor mij.

Anna Schotanus
Hoofdredacteur OpRecht

REDACTIE

ANNA SCHOTANUS -
TWEEDEJAARS -
HOOFDREDACTEUR

ANNE VAN BEUSEKOM -
TWEEDEJAARS - REDACTEUR

MADELIEF LASSCHE -
TWEEDEJAARS - REDACTEUR

CHIARA STRAVERS -
TWEEDEJAARS - REDACTEUR

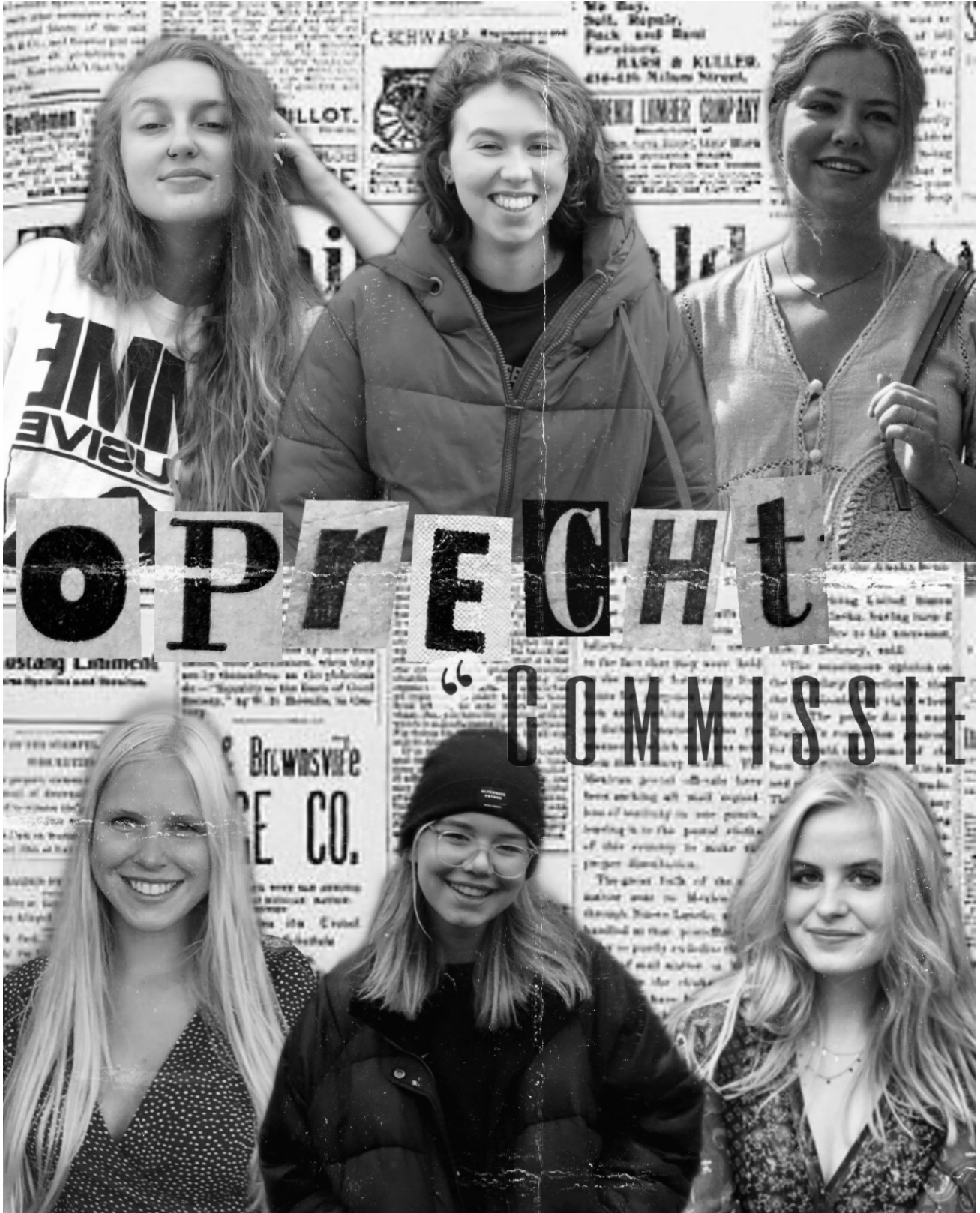

BENTE DE LEEUW -
VIERDEJAARS - VORMGEVING

MARIE-CLAIRE VOGELS -
DERDEDEJAARS -
BESTUURSCOÖRDINATOR

OPRECHT '21

DUURZAAMHEIDSRECHT: WAT KAN IK ERMEE?

DOOR: ANNE VAN BEUSEKOM

Er zijn weinig opleidingen zo breed als de studie rechtsgeleerdheid. Je kunt bijna overal wel aan de slag en je horizon verbreden: the possibilities are endless. Nu ook duurzaamheid steeds belangrijker wordt in onze maatschappij, is het best mogelijk dat je in je carrière hier mee te maken gaat krijgen. Ook bieden steeds meer universiteiten minors aan als 'duurzaamheid en recht'. Het rechtsgebied 'duurzaamheidsrecht' bestaat echter niet. Dit is meer een soort overkoepelende term voor rechtsgebieden die in meerdere of in mindere mate te maken hebben met duurzaamheid. Nu de wereld steeds meer oog krijgt voor klimaatverandering, is het aantal rechtsgebieden waarbij duurzaamheidsoverwegingen een rol gaan spelen, aan het uitdijen. Bij welke rechtsgebieden kun jij terecht als je je werk wilt maken van recht en duurzaamheid?

Milieurecht

Als onderneming kun je van doen krijgen met het milieurecht als je iets te maken hebt met het uitstoten van gassen, het afvoeren van afvalstoffen of verontreiniging van water. Deze milieuwetgeving is door de overheid onder andere vastgelegd in de Wet milieubeheer, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Omgevingswet. Dit om verontreiniging tegen te gaan en de kwaliteit van de lucht die we inademen de bodem en het water te beschermen. Hierbij ligt tegenwoordig vooral de nadruk op een transitie naar een duurzame samenleving. Wat je tegenwoordig bijvoorbeeld ziet, is dat milieuorganisaties een klachtprocedure beginnen tegen vergunningen van boerenbedrijven. De drempel wordt steeds lager, maar het is immers voor zulk soort organisaties heel moeilijk om grote bedrijven als Tata Steel en Shell aan te spreken en daar zijn kleine boerenbedrijven de dupe van. Zo kunnen zeer schrijnende situaties ont-

staan. Denk bijvoorbeeld aan boeren die net een nieuwe emissiearme stal hebben gebouwd, maar deze vervolgens niet in gebruik kunnen nemen, omdat binnen de gestelde termijn door milieuorganisaties een klachtprocedure is gestart. Met dit soort situaties kun je te maken krijgen als je werkzaam bent binnen het 'milieurecht' en het is aan jou om bij te dragen aan een rechtvaardige uitkomst. Want zulk soort zaken voelen natuurlijk moreel helemaal niet juist. Maar er is een grote variëteit aan zaken waar je mee van doen kan krijgen.

Het milieubeleid speelt met name een rol op 3 gebieden:

1. Klimaatverandering en energietransitie
2. De transitie naar een duurzame verhouding tussen voedsel, landbouw en natuur
3. Vergroting en het circulair maken van de economie

Een manier om deze bovenstaande kernopgaven te realiseren is door middel van het recht. De kans is dus groot dat in de aankomende jaren nog heel wat milieuwetgeving volgt. Al met al een rechtsgebied waarin veel groei wordt verwacht en dat zeker goede carrière mogelijkheden biedt.

Omgevingsrecht

Ook het omgevingsrecht speelt een grote rol bij duurzaamheid. In 2022 wordt verwacht dat een nieuwe Omgevingswet zijn intrede zal doen. In de huidige wetgeving bestaan onvoldoende mogelijkheden tot het bevorderen van de transitie naar een duurzame samenleving. Dit is dan ook het doel van de nieuwe wetgeving. Daarin wordt duurzaamheid duidelijk gedefinieerd als ‘het waarborgen van de bestaansmogelijkheden van alle mensen op aarde, hier en nu, elders en later’ waarbij het onder meer gaat over ‘een schoon milieu en een duurzame energievoorziening, het concurrentievermogen van de economie, de toekomstbestendigheid van de zorg, ontwikkelingssamenwerking, onderwijs, cultureel erfgoed, werkgelegenheid [en] het financiële systeem’. Deze wetgeving heeft de volgende doelstellingen: a) het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit; en b) het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies. De Omgevingswet is geen doel op

zich, maar een instrument om de transitie naar een duurzame samenleving vorm te geven. Door de Omgevingswet is het mogelijk de energietransitie te versnellen. De huidige Omgevingswet geeft wel in artikel 1.3 Ow duidelijk richting aan de voor burgers en bedrijven opgenomen zorgplicht in artikel 1.6 Ow, namelijk dat men voldoende zorg draagt voor een goede leefomgeving. Het omgevingsrecht is heel breed. De meest relevante belangen zijn: ruimte, water, natuur, gezondheid en wonen. In heel veel sectoren kun je dus te maken krijgen met het omgevingsrecht en de kans dat je hier daadwerkelijk mee te maken gaat krijgen is dus aanzienlijk.

Handelsrecht

Daarnaast krijgt men in het handelsrecht steeds meer te maken met duurzaamheid. De nadruk ligt daar vooral op bedreigde diersoorten die uitsterven door internationale handel en op overbevissing van onze wereldzeeën. Een voorbeeld hiervoor vormt de Amerikaans Shrimp/Turtle case. Zeeschildpadden zijn volgens de Endan-

DUURZAAMHEIDSRECHT: WAT KAN IK ERMEE?

gered Species Act bedreigde diersoorten, maar vaak worden deze door garnalenvissers gevangen als bijvangst. De Amerikaanse Environmental Protection Agency wilde deze diersoort beschermen, onder andere door gebruik te maken van nieuwe technologieën, maar ook door middel van een handelsverbod op garnalen gevangen met netten waarin ook zeeschildpadden verstrikt konden raken, welke met name geldt voor landen die niet genoeg deden aan de bescherming van de schildpadden. India, Maleisië, Pakistan en Thailand waren hier echter helemaal niet blij mee. Zij werden het meest getroffen door het handelsverbod. In 1994 kwam de Wereldhandelsorganisatie (WTO) om de hoek kijken. Het doel van de WTO is om de normale toegang tot markten te garanderen. Mede daardoor, en door gebrekige wetgeving, besloot de WTO in eerste instantie ten nadele van de VS. Later oordeelde zij echter dat de instandhouding van het wereldwijde milieu belangrijk gen-

oeg is om de normale toegang tot markten op te schorten, wanneer de uitvoer van een land een gevaar vormt voor die instandhouding. Ondanks dat dit een oude zaak is, duidt het wel aan dat ook in het handelsrecht steeds meer oog bestaat voor duurzaamheid en dan met name de biodiversiteit. Het is de afgelopen jaren immers wel duidelijk geworden dat de internationale handel de biodiversiteit sterk in gevaar brengt. Niet alleen wanneer het gaat over onze

wereldzeeën, maar denk ook eens aan de Amazone en al die enorme, vervuulende vrachtschepen vol met onze AliExpress pakketjes uit China. De meesten zouden er niet gek van opkijken als ook in deze regelgeving de aankomende jaren het een en ander zal veranderen, vooral in wetgeving op internationaal en Europees niveau.

Consumentenrecht

Het laatste rechtsgebied dat waarschijnlijk gaat veranderen door de nadruk op duurzaamheid, staat het dichtste bij ons: het consumentenrecht. Onze samenleving wordt gekenmerkt door consumentenkoop: kopen, kopen, kopen. Al dat kopen heeft een hele boel afval tot gevolg. Het consumentenrecht zou een aanzienlijke rol kunnen gaan spelen om dit tegen te gaan. Dit door meer te gaan recyclen en te repareren en zo een circulaire economie te realiseren. In een circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds

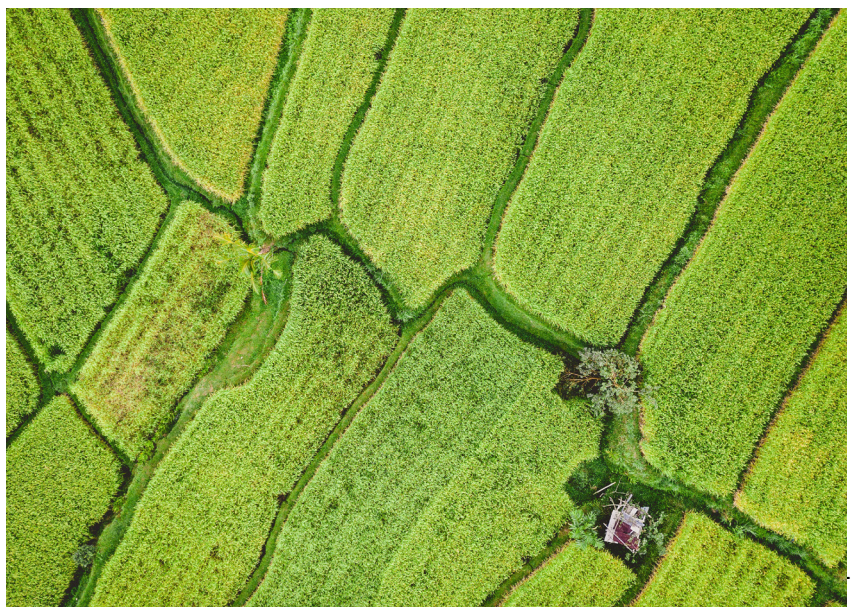
opnieuw gebruikt: recyclen, recyclen, recyclen dus. Een economie waarbij kapotte producten niet gelijk op de stortplaats belanden, maar een tweede kans krijgen. Het Nederlandse consumentenrecht is met name geïmplementeerd Unierecht. Veel wijzigingen op het gebied van consumentenrecht zullen dus ook komen vanuit de Europese Unie. Het is dus van belang om te kijken in hoeverre de huidige wetgeving openingen biedt voor duurzaamheidsoverwegingen.

Art. 7:21 lid 1 BW geeft de koper bij non-conformiteit (wanneer de zaak niet beantwoordt aan de overeenkomst, art. 7:17 BW) het recht op herstel van de afgeleverde zaak, aflevering van het ontbrekende en vervanging van de zaak. Voor consumenten zijn dit de primaire remedies. Ontbinding vormt de secundaire (art. 7:22 lid 2 BW). Herstel dient kosteloos te gebeuren, alle kosten komen dus voor rekening van de verkoper. Echter bevat lid 4 een belangrijke uitzondering: de consument komt geen herstellvordering toe, indien herstel onmogelijk is en niet van de verkoper kan worden gevergd. Onder bepaalde omstandigheden kan het ook vanuit bedrijfseconomisch oogpunt niet van de verkoper worden gevergd dat hij de zaak herstelt (lid 5). Dit is bijvoorbeeld het geval indien de kosten van herstel niet in verhouding staan tot de kosten van uitoefening van een andere remedie of de waarde van de zaak. Het gaat hier dus om een

belangenafweging. Deze belangenafweging is met name ingegeven door financiële overwegingen. Onder het Nederlandse consumentenrecht kan dus worden gesteld dat, vanwege de zojuist genoemde uitzondering, vervanging voorkeur heeft boven herstel. Er bestaat dus geen hiërarchie tussen deze primaire remedies. De toets die aan deze uitzondering ten grondslag ligt, de relatieve evenredigheidstoets, biedt dus weinig ruimte voor duurzaamheidsoverwegingen. Het gaat hierbij volgens de wetgever om:

- De waarde van de zaak als deze aan de overeenkomst zou beantwoorden.
- De mate van afwijking van de overeenkomst.
- De vraag of uitoefening van een ander recht geen ernstige overlast veroorzaakt voor de verkoper.

Vanuit het oogpunt van de circulaire economie is herstel echter de meest aantrekkelijke optie. Het is dus jammer dat de huidige wetgeving deze optie juist weinig aantrekkelijk maakt. De belangenafweging

DUURZAAMHEIDSRECHT: WAT KAN IK ERMEE?

die moet worden gemaakt, bemoeilijkt het voor de consument om het product kosteloos door de verkoper te laten herstellen en deze zal dus eerder kiezen voor bijvoorbeeld vervanging. Ook heeft de consument geen recht op spoedige reparatie of een vervangend product gedurende de reparatie, wat het nog verleidelijker maakt om te kiezen voor vervanging. Ook de verkoper wordt maar weinig gestimuleerd om het product te repareren, omdat vervanging al snel wettelijk gerechtvaardigd is, wanneer dit minder overlast veroorzaakt. Duurzaamheid en consumentenrecht zijn op dit moment dus niet elkaars beste maatjes. Omdat consumentenrecht veelal geharmoniseerd is vanuit de EU, is verandering vanuit die richting te verwachten. Ook op dit moment is de Unie bezig om onderzoek te doen naar de mogelijkheid het consumentenrecht in te zetten om de circulaire economie te versnellen. Dit gaat ons als burgers en consumenten waarschijnlijk het meeste aan. Het kan dus geen kwaad om dit in de gaten te houden, mocht je je steentje willen bijdragen aan de kringlooeconomie.

Verandering op komst

De bovenstaande rechtsgebieden zijn nog slechts een greep uit de grabbelton van de invloed die duurzaamheid heeft op de wereld van het echt. De mogelijkheden zijn nog niet eindeloos, maar dat worden ze waarschijnlijk wel. Allemaal om de schatten op aarde te beschermen. Onze wereld met al haar bronnen en grondstoffen is nu eenmaal geen bodemloze put. Verandering is nodig om nog lang te genieten

van de prachtige natuur, alle diersoorten, die immens grote oceanen, ‘as far as the eye can see’. Maar het is ook nodig om aan onze behoefte aan welvaart te voldoen. We moeten een manier vinden om al deze verlangens te vervullen zonder moeder natuur te beschadigen. Om onze levensstijl op lange termijn niet te veel te hoeven veranderen, moeten we er dus wel iets aan veranderen. Een van de manieren om dit te doen is dus door middel van wetgeving. Er is verandering en dus verbetering op komst. Voor juridische carrières biedt dit mogelijkheden. Keep your eye on the horizon!

Bronnenlijst:

Shrimp/Turtle case, WTO, 1996-2001.

‘Nieuwe datum voor zorgvuldige start Omgevingswet: 1 juli 2022’, rijksoverheid.nl, 27-05-2021.

‘Duurzaamheidsrecht’, duurzaamheidsrecht.nl, 2021.

‘Zo passen wij de Omgevingswet toe in de praktijk’, anteagroup.nl, 2021.

GESCHIEDENIS VAN FAST FASHION: KLEDING ALS WEGWERPPRODUCT

DOOR: MADELIEF LASSCHE

Van elk seizoen een andere trend naar microtrends die per maand veranderen. Dat is ongeveer wat fast fashion inhoudt. Dat er zo iets als fast fashion bestaat is allesbehalve raar in een wereld waarin iedereen zich wil onderscheiden en individualisme de norm is. Het eerste wat mensen namelijk van je zien als ze naar je kijken is je uiterlijk, en kleding maakt daar een groot deel van uit. Dat fast fashion een donkere kant heeft is in de afgelopen jaren meer dan duidelijk geworden. Documentaire na documentaire wordt uitgebracht over het leed dat fast fashion voor iedereen betrokken bij het productieproces en moeder aarde zelf bezorgt. Dit artikel wordt echter niet extreem belerend, maar zal jullie wel vertellen hoe we nou op dit punt hebben kunnen komen. Vroeger was het namelijk zo dat elke maand of zelfs elke week een nieuw kledingstuk aanschaffen ondenkbaar was, behalve voor de elite dan. Hoe kan het dan, dat we nu in een wereld leven waar winkels als Primark, Zara en H&M juist al hun inkomen generen van dit soort microtrends?

1800

Het is allemaal begonnen met de industriële revolutie, de revolutie die in veel opzichten de wereld waarin wij nu leven heeft geschapen. Zonder die revolutie geen treinen, geen voorverpakt voedsel en al helemaal geen fast fashion. Met de komst van de naaimachine in 1886 werd alles compleet anders. Heel veel voormalig mensenwerk werd nu namelijk deels of

volledig geautomatiseerd met een stijging van de productiecapaciteit als gevolg. Van alles was er dus meer dan ooit tevoren. En zoals alle economiestudenten onder ons weten, resulteert een stijging in het aantal goederen altijd in een daling van de prijs. Deze automatisering bracht echter in eerste instantie vooral verandering voor de vrouwen van de middenstand aangezien die nu meer kleding konden kopen voor

een goedkopere prijs. De vrouwen van de lagere klassen bleven nog steeds hun eigen kleding maken.

1900-1950

Hoewel er met de dag nieuwe kledingfabrieken bijkwamen en er al meerdere innovaties hadden plaatsgevonden, werd de meeste kleding voor vrouwen nog steeds zelf gemaakt of in hele kleine werkplaatsen genaaid. Het nut van de snel producerende fabrieken werd pas ingezien na de Tweede Wereldoorlog, toen het benodigd was dat er in een hoog tempo militaire kleding werd gemaakt. Nadat de oorlog voorbij was, en de militaire kleding niet meer nodig was, werden deze fabrieken ingezet voor het effectief produceren van kleding voor alledag. Langzamerhand kwam in de fabriek geproduceerde kleding terecht in alle lagen van samenleving. Helaas vond door deze groei in het fabrieksmatig produceren van kleding, ook de eerste grote ramp in een kledingfabriek plaats. In een fabriek in New York brak in 1911 namelijk een brand uit die het leven kostte van 146 (vooral) vrouwelijke immigranten.

1960-1970

In de jaren 60/70 werd er vooral door tieners veel meer geëxperimenteerd met verschillende patronen en kleuren. Kleding werd nu dus voor het eerst behalve functioneel, echt een vorm van zelfexpressie. Doordat kleding nu steeds meer afhing van het individu dat het droeg, kwam er ook steeds meer vraag naar verschillende soorten kleding. Er

kwamen steeds meer trends die cateren tot een andere doelgroep, kortom: chaos op de kledingmarkt.

1990 - nu

Toen Zara voor het eerst haar deuren opende in 1990 met runway items voor een prikkie veranderde het kledinglandschap voorgoed. Shoppen werd een hobby en veel kledingstukken waren niet meer dan verzamelitems. Het idee van kleding als noodzaak was compleet verdwenen. Toen ook nog online shoppen een trend werd, was het hek helemaal van de dam. Toch was er een rude awakening van al deze kledingmania toen in 201 het Rana Plaza, een kledingfabriek in Bangladesh, instortte. Opeens was er volop media aandacht voor de barre omstandigheden

GESCHIEDENIS VAN FAST FASHION: KLEDING ALS WEGWERPPRODUCT

waaronder al onze kledingstukken en de grondstoffen die daarvoor benodigd zijn worden gemaakt.

Door deze ramp werden er documentaires gemaakt en kwamen we terecht in een soort vicieuze cirkel van bewustwording. En die trend zet zich voort: vintage shoppen is niet meer vies maar ‘in’, platform Vinted krijgt er elke dag nieuwe verkopers bij en veel grote fast fashion ketens brengen ook kleding uit van gerecycled materiaal.

Bronnenlijst

A. Ocomen, “The history of fast fashion”, thur-bangardeninitiative.org, 12 Januari 2020.

S.Rauturier, “ what is fast fashion”, goodonyou.eco, 26 juli 2021.

S. Idacavage, “fashion history lesson: the origins of fast fashion”, fashionista.com, 17 oktober 2018.

“ What Is Fast Fashion? How Your Clothes Are Hurting The Planet”, thewellesentials.com.

LET'S SEA: DE OPHEF RONDOM 'SEASPIRACY'

DOOR: ANNA SCHOTANUS

Grote kans dat je afgelopen maart 'Seaspiracy' hebt gezien, of op z'n minst gek bent geworden van alle ophef over deze documentaire op je Instagram feed. In 'Seaspiracy' hebben directors Ali en Lucy Tabrizi (ja, het is een koppel) de schaduwkant van de visindustrie willen blootleggen. Naar eigen zeggen was het oorspronkelijke idee om een documentaire te maken over de wondere wereld van het leven op zee, maar is dat plan aangepast toen ze zagen hoe slecht onze oceanen eraan toe zijn. Uiteindelijk hebben ze een documentaire geschoten waarin aandacht gevraagd wordt voor de bescherming van de oceanen. Je zult dit misschien al wel weten, maar voor de volledigheid: die aandacht wordt tijdens het kijken van de documentaire van je gevraagd door je enkele heftige beelden over de impact van visserij te laten zien. Alhoewel...Die ontploffing aan kritiek op social media kwam natuurlijk niet uit de lucht vallen. De publicatie van de documentaire heeft een vurig debat doen ontstaan over de juistheid van de feiten die erin verkondigd worden; dus laten we een duik nemen in de verschillende argumenten.

Wat ik zelf vrij schokkend vind, is dat een groot deel van de kritiek afkomstig is van de experts die in de documentaire zelf aan het woord komen. Zo heeft Mark Palmer ('associate US director of the International Marine Mammal Project') geklaagd dat de statements die hij gedaan heeft, buiten hun context geplaatst zijn. Het International Marine Mammal Project is een non-profit organisatie die zich al meer dan dertig jaar bezighoudt met het beschermen van dolfijnen, walvissen en de oceanen. De crew van het project heeft het 'Dolphin Safe tuna label' internationaal weten te introduceren: een label wat verkregen kan worden door tonijnvissers die meehelpen om de jacht op dolfijnen een halt toe te roepen. In 'Seaspiracy' wordt betwijfeld of het 'Dolphin Safe tuna label' consumenten wel de zekerheid biedt die het belooft. Aan

Mark Palmer wordt de vraag gesteld of zijn organisatie kan garanderen dat er nooit, waar ook ter wereld, een keer dolfijnen zijn omgekomen bij het vissen op tonijn. Palmer antwoordt daarop dat "there are no guarantees in life but that drastically reducing the number of vessels intentionally chasing and netting dolphins as well as other regulations in place, that the number of dolphins that are killed is very low". Volgens Palmer is dit statement in de documentaire zo op zichzelf staand in beeld gebracht, dat het lijkt alsof de International Marine Mammal Project totaal geen overzicht heeft en zelf niet eens weet of er eigenlijk dolfijnen gedood worden of niet, terwijl dit niet waar is. Ook wordt er in 'Seaspiracy' beweerd dat het 'Dolphin Safe tuna label' een complot is wat stiekem gewoon de wereldwijde visserij

Opinie

In de opiniestukken schrijven Sirii een column over hun standpunt met betrekking tot een bepaald maatschappelijk vraagstuk. De door deze auteurs verwoordde meningen zijn op persoonlijke titel.

stimuleert. De producenten die het label krijgen, zouden niet of nauwelijks gecontroleerd zijn. Naar mijn mening is het vrij pijnlijk om als liefhebber van de zee, in een documentaire die wereldwijd op Netflix te zien is, zo lelijk te praten over een organisatie die zich hard inzet om het leven in de oceaan te verbeteren.

Een ander veelgehoord kritiekpunt is dat de documentaire weinig tot geen nuance bevat over het eten van vis in het algemeen en over mogelijke oplossingen van het klimaatprobleem. Uit onderzoek blijkt dat er wereldwijd wat voedsel betreft het meest gehandeld wordt in vis en producten die daarvan gemaakt zijn. Ook verdienen zo'n 820 miljoen mensen ter wereld hun brood met een baan in de visindustrie. De makers van de documentaire laten deze kant van het verhaal, het belang van de visindustrie, onbesproken. Er wordt eigenlijk min of meer gesteld dat het vangen en eten van vis per definitie een probleem is en dat we er daarom volledig mee

zouden moeten stoppen. Dat is dan ook de belangrijkste 'oplossing' die de documentaire aandraagt, want duurzame visserij zou slechts een fabeltje zijn. Onder andere een onderzoeker en zee-expert van Otter Strategies (google deze organisatie eens; heel interessant wat zij doen) stelt in zijn review van de documentaire dat duurzame visserij wel degelijk bestaat en een deel van de oplossing vormt. Daarom hoeven we wat hem betreft niet te stoppen met het eten van vis, zolang we maar overstappen op meer lokaal en duurzaam gevangen vis. Hij stelt dat het team achter 'Seaspiracy' te weinig en vooral te oppervlakkig onderzoek heeft verricht naar de problemen waar de oceaan mee kampt. In een interview met The Guardian heeft director Ali Tabrizi gereageerd dat de crew dan ook niet claimt dat ze wetenschappers zijn. Echter, zo klonk het op mijn social media feed, als je een documentaire maakt voor een platform als Netflix mag je toch wel zorgen dat hetgeen je verkondigt iets beter gefactcheckt is?

LET'S SEA: DE OPHEF RONDOM 'SEASPIRACY'

Anderzijds klinken er ook iets positievere geluiden. Zo heeft marinebioloog Bryce Stewart een aantal tweets gewijd aan zijn kijk op de documentaire. De eerste tweets bestaan uit harde kritiek, maar daar voegt hij vervolgens aan toe dat 'Seaspiracy' ook een andere kant heeft. Ondanks het feit dat Stewart moeite heeft met de foutieve beweringen en de ontbrekende nuance, is hij er wel tevreden over dat de documentaire zo'n belangrijk onderwerp volop in de aandacht heeft gebracht. De documentaire heeft na de publicatie enige tijd op Netflix' lijst met 'de top tien meest bekeken films en programma's' gestaan en heeft dus een enorme discussie op gang gebracht. Ook geeft Stewart aan dat niet alle feiten onjuist zijn, zo hebben de makers bijvoorbeeld wel een terecht punt gemaakt door uit te leggen waarom plastic rietjes zo schadelijk zijn ten opzichte van andere vervuiling.

Zelf vind ik het lastig om mijn mening over de documentaire te bepalen. Om te beginnen heb ik totaal geen verstand van (duurzame) visserij, wat het voor mij lastig maakt om te kunnen onderscheiden welke feiten uit 'Seaspiracy' aannemelijk zijn en welke totaal geen hout snijden. Ik denk in ieder geval dat het mooi meegenomen is dat de schadelijke effecten van visserij dankzij deze documentaire zo goed onder de aandacht zijn gebracht. Ik moet wel toegeven, dat ik zelf nadat ik 'm had gezien nog half in shock wat research ben gaan doen en vervolgens compleet de weg ben kwijtgeraakt over dit onderwerp. Ondanks

dat wil ik nogmaals benadrukken dat de documentairemakers naar mijn idee goede intenties hadden door te proberen om het bewustzijn omtrent schadelijke activiteiten op zee te vergroten. Misschien is het dan nu wel aan mijzelf om dat bewustzijn ook om te gaan zetten in meer kennis.

Bronnenlijst

'Seaspiracy', Netflix 2021.

K. McVeigh, 'Seaspiracy: Netflix documentary accused of misrepresentation by participants', theguardian.com 2021.

'We made Seaspiracy. Help us protect 30% of our oceans by 2030 from industrial fishing', change.org 2021.

'About - overview', savedolphins.eii.org 2021.

'Marine Mammal Protection: Dolphin Safe', fisheries.noaa.gov 2021.

Ron (Otter Strategies), 'Conspirasea of the Commons? Not quite', otterstrategies.blue 2021.

S. Koreman, 'Hoe dicht bij de waarheid zit Netflix-documentaire Seaspiracy?', esquire.com 2021.

I GOT 99 PROBLEMS BUT THIS AIN'T ONE

MET DEZE KEER: KAUGOM SPUGEN

DOOR: CHIARA STRAVERS

Het is weer zover: het nieuwe rooster is gepubliceerd en jij bent natuurlijk weer de Sjaak. Negen uur 's morgens werkgroep. De enige manier waarop je dit gaat overleven, is met een ongoddelijke hoeveelheid koffie. Het enige nadeel is wel, daarna zit je met zo'n koffiebek. Gelukkig is de oplossing simpel: de 89 cent kauwgom van de Appie. Zo bescherm je je werkgroepgenoten tegen de helse stank die je mond verlaat. Zodra de werkgroep voorbij is, stap je op je fiets of vertrek je richting de bus. De kauwgom is ondertussen allang zijn smaak verloren, dus het is tijd om hem uit te spugen. Tja, ga je nou helemaal oversteken om hem in de prullenbak aan de overkant van de straat te gooien?

In deze rubriek bespreekt onze redactie alledaagse situaties en problemen waar wij als Sirii mee te maken hebben! Deze laten we natuurlijk niet onopgelost; we verdiepen ons in het toepasselijke recht en helpen jullie uit de brand.

Ik heb speciaal voor jou uitgezocht of dit inderdaad het betere idee is, of dat je er mee weg komt om hem op straat te spugen. In Nederland zijn gemeenten verantwoordelijk voor het verwijderen van zwerfafval, maar ook voor het voorkomen daarvan. Daarom hebben gemeenten afvalstoffenverordeningen vastgesteld. In Utrecht geldt de Afvalstoffenverordening Utrecht 2010 (hierna: verordening). Artikel 17 van de verordening bepaalt dat het verboden is om straatafval achter te laten in de openbare ruimte.

Even nagaan wat dat concreet betekent. Uit de begripsomschrijvingen van artikel 1 van de verordeningen, kan afgeleid worden dat onder “straatafval” wordt verstaan “huishoudelijke afvalstoffen van zeer beperkte omvang en gewicht, zoals proppen, papier, sigarettenpeuken, kauwgom, plastic

bekertjes en blikjes, verpakkingsmateriaal, etenswaren, niet zijnde klein chemisch afval, ontstaan buiten een perceel”. Jammer man, die kauwgom valt daar dus precies onder.

Nu weten we dat het verboden is om je kauwgom op straat uit te spugen, maar wat zijn dan precies de consequenties? Artikel 24 van de verordening geeft het antwoord: overtreding van artikel 17 levert een strafbaar feit in de zin van artikel 1a onder 3° Wet op de economische delicten op. Volgens artikel 6 lid 1 onder 5° Wet op de economische delicten, levert dit een straf op die kan bestaan uit een hechtenis van maximaal zes maanden, een taakstraf of een geldboete van de vierde categorie.

De moraal van het verhaal is, als de gestaag verslechterende staat van het milieu voor jou niet genoeg reden is om je kauwgom gewoon in de prullenbak te gooien, doe het dan voor je portemonnee. We blijven immers arme studenten.

Bronnenlijst
 Afvalstoffenverordening Utrecht 2010
 Wet op de economische delicten

ÉÉN POT NAT: GROOTSCHALIGE FRAUDE MET MEST EN AFVAL

DOOR: ANNA SCHOTANUS

Het is een rechtsgebied binnen het strafrecht waar je misschien niet zo snel aan denkt: milieucriminaliteit. Helaas is het wel erg actueel. Zo wordt er in Nederland in grote getalen gefraudeerd met mest. Hier schijnt nauwelijks controle op te worden uitgeoefend, zo meldt een voorlopige conclusie uit een onderzoek van de Strategische Milieukamer. De Strategische Milieukamer is een coördinerend orgaan met als hoofdtak om de prioriteiten te bepalen omtrent de aanpak van milieucriminaliteit. Hun onderzoek stelt dus dat boeren die hun mestoverschot illegaal uitspreiden over hun stukken land, zelden door de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) wordt opgemerkt. Hetzelfde zou gelden voor boeren die hun mest vernietigen in strijd met de Meststoffenwet. Afgelopen september moesten er negentien verdachten voor de rechter in Amsterdam verschijnen aan wie milieufractie ten laste werd gelegd.

De groep verdachten bestaat uit zowel natuurlijke personen als rechtspersonen. Het zijn onder meer boeren uit Gelderland, Brabant en Utrecht. Ook een mesthandelaar uit Limburg en een mesttransporteur uit Brabant zijn betrokken, evenals een Duitse tussenhandelaar. Samen zouden zij een criminele organisatie vormen die heeft gefraudeerd met zwaar vervuilde mest en afval, door dit op akkers in Nederland en Duitsland te hebben gedumpt. Denk aan dierlijk afval en aan voedsel wat niet meer houdbaar is. Hier kunnen zware metalen en ziektes in zitten, die in ons voedsel terecht kunnen komen als men het mengt met 'normale' mest. Dat is ook wat de verdachten zouden hebben gedaan: zij zouden zogenoemde 'restmest' (mest die door boeren gescheiden wordt vanwege de gevaarlijke stoffen die erin zitten) aan andere boeren hebben verkocht als normale mest.

In deze rubriek duikt een van onze commissieleden in een spraakmakende rechtszaak. Deze wordt voor jullie geanalyseerd en in context geplaatst, waarbij de auteur ook haar eigen oordeel geeft.

Ondanks dat het OM hier de afgelopen vijf jaar onderzoek naar heeft gedaan, weet het niet precies waar dit afval is gedumpt en verkocht. Daarom is het ook onbekend hoeveel risico's de criminele activiteiten van de groep met zich mee hebben gebracht. Wat wel zeker is, is dat het om een enorme hoeveelheid gaat: het OM denkt aan miljoenen kilo's vervuilde mest en afval. Door dit te verhandelen alsof het normale mest

was, heeft de groep naar schatting zo'n 2 miljoen euro winst kunnen maken. Volgens persofficier Otto van der Bijl zijn er in Nederland nog geen precedents over dit onderwerp. Er zal dan ook goed gekeken moeten worden hoe dit fenomeen in de rechtszaal aangepakt gaat worden. Een zaak die ik wel verband zie houden met de onderhavige, is een uitspraak die eind 2019 door de rechtbank in Oost-Brabant gedaan is. De verdachte in de zaak was destijds leidinggevende bij verschillende transport- en opslagbedrijven voor dierlijke mest. Dergelijke bedrijven moeten zich aan een aantal voorwaarden houden. Zo moet er bij elk transport van dierlijke mest een vervoersbewijs worden opgesteld (artikel 55 Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet), waarin in elk geval gegevens staan over: de leverancier, de vervoerder, de afnemer, de hoeveelheid meststoffen, de samenstelling van de meststoffen en de soort meststoffen. Doel hiervan is dat de overheid op de hoogte is van de hoeveelheid mest die in Nederland vervoerd en opgeslagen wordt. Dit is een van de punten waarop het misgegaan is bij de verdachte,

aangezien hij zijn vervoersbewijzen vervalste. Op die manier kon hij de kosten van zijn mesttransporten laag houden en bood hij andere boeren een goedkope manier om van hun restmest af te komen. De rechter verweet de verdachte dan ook dat hij zijn eigen marktpositie voorrang gaf ten opzichte van het milieu en het imago van de agrarische sector. Zo heeft de rechtbank een celstraf van twee jaar opgelegd, waarvan een jaar voorwaardelijk met een drie jaar durende proeftijd. Als

bijzondere voorwaarde werd een verbod op het bedrijfsmatig vervoeren van mest opgelegd. Ook over de zaak met de negentien verdachten kan gezegd worden dat zij hun eigen financiële situatie bevoordeeld hebben door het milieu te benadelen. Een soortgelijke straf lijkt mij dan ook op z'n plaats, maar we zullen moeten afwachten waar de Rechtbank Amsterdam mee komt.

Bronnenlijst

'Megaproces over fraude met miljoenen kilo's vervuilde mest van start', nos.nl 2021. Onderzoek: mestfraude wordt nauwelijks opgespoord', nos.nl 2021.

P. Smit, 'Rechter buigt zich over milieu-fraude met mest', nieuwsoogst.nl 2021.

'Strategische Milieukamer (SMK)', toezicht-tafel.wordpress.com 2021. 'Milieufraude-zaak illegale mestdump op Nederlandse en Duitse akkers' Nos Radio 1 Journaal 201.

'Regelgeving over mest', NVWA.nl 2021.

Meststoffenwet

Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet

Rechtbank Oost-Brabant, 30 oktober 2019, ECLI:NL:RBOBR:2019:6263.

GEEN WATER NAAR DE ZEE DRAGEN, MAAR JUIST JE STEENTJE BIJDRAGEN!

DOOR: ANNE VAN BEUSEKOM

Het lijkt misschien water naar de zee dragen, maar ook jij kan zeker je steentje bijdragen wanneer het aankomt op het tegengaan van klimaatverandering en het bevorderen van een duurzame samenleving. Het hoeven geen grote dingen te zijn, hele kleine veranderingen aanbrengen in je dagelijks leven is al een hele stap. Als we dat allemaal doen, kunnen we samen de dreiging van klimaatverandering bestrijden en een veiligere, gezondere en meer veerkrachtige toekomst tegemoet gaan.

Tip 1

Om te beginnen is het misschien goed om eens een voetafdruktest te doen. Kijk eens hoe groot jouw voetafdruk is op de klimaatverandering. Je krijgt vervolgens ook tips hoe jij je voetafdruk kunt verminderen. Het ding is dan natuurlijk wel dat je probeert deze tips op te volgen, anders zet het ook weinig voeten in de aarde. Kijk bijvoorbeeld eens op deze site: <https://www.footprintchallenge.nl/de-voetafdruktest/>. Na het doen van de test, kun je de uitdaging aangaan om in 40 dagen je voetafdruk te verminderen. Dit is een goed steuntje in de rug. Rechtenstudenten houden immers meestal wel van een uitdaging.

Tip 2

Voor veel studenten moet dit geen probleem zijn, maar toch kan het geen kwaad om het even te noemen. Het helpt namelijk al als je in plaats van met de auto, iets vaker de trein, de bus of de fiets neemt.

Tip 3

Beperk vliegreizen. Wanneer je van plan bent om overzees te gaan, wordt dit natuurlijk lastig. Binnen Europa zijn er echter andere opties, die beter zijn voor je portemonnee en voor het klimaat. Er rijden

binnen heel Europa allerlei internationale treinen en dat worden er steeds meer. De Europese Commissie gaat bijvoorbeeld vanaf volgend jaar maart gratis treinpas- sen uitdelen aan jongeren die zijn geboren tussen 1 juli 2001 en 1 januari 2004. Dit krijg je echter niet zomaar. Je moet je eerst aanmelden bij de Europese Commissie, waarna je een soort toets af moet leggen. Maar een leuk initiatief is het sowieso! Daarnaast duurt treinreizen misschien wat langer dan het vliegtuig, maar het is eigenlijk ook een stuk leuker. Je ziet veel meer van de omgeving. Want laten we eerlijk zijn: die wolken zijn prachtig, maar een paar uur achter elkaar naar de wolken staren, dat word je ook zat.

Tip 4

Koop tweedehands kleding. Naast dat je heel goedkoop hele leuke items op de kop kan tikken, help je het klimaat hier ook een handje mee. Het wordt steeds makke- lijker om mooie, kwalitatieve tweedehands items te krijgen. Door heel Nederland zie je steeds meer tweedehandswinkels en ook platforms als Vinted worden steeds groter. Deze laatste vereist wel een waarschuwing: Vinted is namelijk echt enorm verslavend.

Tip 5

Een hele simpele, maar niet een minder belangrijke: gooi je afval gewoon in de prullenbak. Je afval op de grond gooien kost in feite net zoveel moeite als je afval in de prullenbak gooien. In de meeste

Nederlandse dorpen en steden kom je om de haverklap een prullenbak tegen, dus je hoeft niet eens een half uur met een leeg blikje in je hand te lopen. Als je nog een stapje verder wil gaan, kun je ook eens met een prikker de straat opgaan en al het afval dat je tegenkomt gaan opruimen.

Tip 6

Recyclen. Dit doe je al heel eenvoudig door je afval goed weg te gooien en te sort- eren. Maar je kunt nog meer doen. Je hoeft namelijk niet meteen iets weg te gooien als het kapot is. Probeer het eerst eens te maken of te laten maken.

Tip 7

Gebruik minder plastic. Deze is ook heel voor de hand liggend, maar toch zet ik 'm erbij. Gebruik geen plastic rietjes en we- gwerpplastic, hoe irritant papieren rietjes

GEEN WATER NAAR DE ZEE DRAGEN, MAAR JUIST JE STEENTJE BIJDRAGEN!

ook zijn. Gebruik hervulbare drinkflessen en hergebruik je boodschappentassen.

Tip 8

De volgende is een hele leuke vind ik zelf. Gebruik namelijk in plaats van flessen shampoo, een shampoooosje. Deze hebben geen plastic verpakkingen, maar worden geleverd in een kartonnen doosje. Daarnaast gaan ze eigenlijk ook gewoon heel lang mee. Dit scheelt je op jaarbasis al best wel een hoop plastic flessen. In het verlengde hiervan ligt ook het kopen van een goed scheermesje in plaats van die wegwerpscheermesjes. Zo'n mesje gaat jaren mee en bevat geen plastic. Het scheelt een hele hoop plastic wegwerpmesjes. Ook kun je bijvoorbeeld kiezen voor herbruikbare wattenschijfjes en wasbaar maandverband of een menstruatie cup. Dit is op lange termijn zowel beter voor je portemonnee als voor het klimaat.

Tip 9

Duurzaam eten is lastig. De keuze om wel of geen vlees eten en wel of geen eieren en melk te eten, vormt namelijk best een drastische verandering. Je kunt al een beginnetje maken door niet bij elke maaltijd vlees te eten, maar ook eens te kijken naar mega lekkere vegetarische alternatieven. Koop ook vaker seizoensgroenten- en fruit. Op deze manier koop je meer lokaal en is de kans klein dat jouw eten uit Verwegistan komt. Gooi ook zo weinig mo-

gelijk eten weg. Als het kan, bewaar dan je restjes. Je hebt tegenwoordig ook hele goede doosjes, zakjes en dergelijke, om je eten langer vers te houden. En als je geld over hebt, is een Hellofresh box ook super leuk om te proberen en om verspilling van voedsel tegen te gaan.

Tip 10

Bespaar energie: doe de lamp uit als je weggaat uit de douche of je slaapkamer, douche wat korter, doe de deuren dicht om warmte binnen te houden. Allemaal kleine dingen die jij kunt doen om energie te besparen. Zorg ook dat je altijd warme voeten hebt. Warme voeten is nameli-

jk een warm lijf en je raad het al: koude voeten is ook een koud lijf. Zorg dat je het warm hebt door bijvoorbeeld een dikke trui aan te trekken, zo hoef je de verwarming minder hoog te zetten. Om warm te blijven is het dus niet perse nodig om de verwarming op standje 'zweet in je bilnaad' te zetten.

Tip 11

Hang je was ook eens buiten te drogen in plaats van altijd maar je was in de droger te stoppen. Het is misschien iets minder makkelijk, maar eigenlijk is was op hangen best een heel leuk klusje.

Tip 12

Als je op kamers zit, gebeurt het best wel eens dat je een maaltijd moet koken voor jezelf of voor 2 personen. Het is dan natuurlijk heel handig om voor 2 dagen te koken en het restje in de vriezer te doen. Je kunt er dan op letten dat je je maaltijd goed op tijd uit de vriezer haalt. Je hoeft het zo niet meer te ontdooien in de magnetron. Scheelt een hoop energie.

Tip 13

Tegenwoordig heb je ook een hele hoop opties om zelf verzorgingsproducten te maken. Je kunt bijvoorbeeld je eigen lippenbalsem maken met kokosolie, je eigen deo of je eigen scrub met olijfolie en suiker. Het is super makkelijk en het scheelt een hele hoop plastic verpakkingen.

Tot slot

Doe zelf eens research naar hoe jij je steentje bij kunt dragen. De tips die hier staan, zijn slechts een selectie. Dat researchen kun je dan natuurlijk ook doen via Ecosia (<https://info.ecosia.org/?tt=56ffacc>). Zij planten bomen voor elke 40 zoekopdrachten die je doet. Zo zul je er achter komen dat er zoveel kleine dingen zijn die je kunt doen om ook een handje te helpen. Je kunt wel denken dat jij in je eentje toch niks uithaalt, maar als we allemaal zo denken dan gebeurt er inderdaad niks. Wees je dus bovenal bewust van het feit dat jouw gedrag wel degelijk van invloed is. Als iedereen zou leven zoals de meeste van ons nu doen, dan hebben we 3,5 aarde nodig. En 3,5 aarde hebben we nu eenmaal niet. We hebben er maar 1. En deze ene aarde is het waard dat wij allemaal kleine veranderingen aanbrengen in ons leven, zodat we er nooit achter hoeven te komen hoe het is om die 3,5 aarde echt nodig te hebben.

Bronnenlijst

'De grote klimaatgids: dit kan jij zelf', De Correspondent, 29 januari 2020.

Mark de Jongh, '7 tips om het klimaat een handje te helpen', Natuur & Milieu, 15 december 2020.

Nati, 'Hoeveel aardes hebben we nodig als iedereen leeft zoals jij?', myhappyfootprint.com, 13 april 2020.

'Klimaatverandering', wwv.nl, 2021.

'Jouw klimaatklappers', milieucentraal.nl, 2021.

'Zelf aan de slag tegen klimaatverandering', vlinderstichting.nl, 2021.

VEGA(N) RECEPTEN

ARTIKEL DOOR: CHIARA STRAVERS EN
BENTE DE LEEUW

ONTBIJT

Wentelteefjes met rood fruit

Ingrediënten (4 stuks)

200 ml plantaardige melk

2 eetlepels meel (spelt)

1 eetlepel suiker

4 sneetjes brood (volkoren)

1 theelepel vanille extract

Snuf kaneel

Margarine om in te bakken

Toppings: rood fruit en plantaardige yoghurt

Bereiding

1. Meng in een diep bord de plantaardige melk, 2 eetlepels meel, kaneel, suiker en vanille-extract door elkaar tot een mooi geheel.
2. Leg de sneetjes brood een voor een in het mengsel. Laat ze ongeveer 20 seconden per kant liggen en draai ze daarna om.
3. Verhit ondertussen wat margarine in een pan.
4. Leg de sneetjes brood in de pan en bak de wentelteefjes goudbruin en draai ze dan om zodat de andere kant ook goudbruin gebakken wordt.
5. Serveer de wentelteefjes met rood fruit en plantaardige yoghurt. Je kan natuurlijk ook zelf je favoriete toppings uitkiezen.

LUNCH

Hummus avocado wraps

Ingrediënten

6 wraps (evt. meergranen wraps)

1 bakje hummus

4 rijpe avocado's

1 zakje geraspte wortel

1 half bakje taugé

1/2 potje zwarte olijven

1 zakje sla (bijvoorbeeld bladsla, ijsbergsla of rucola)

Bereiding

1. Verwarm de wraps aan één kant van de wrap in een koekenpan op middelhoog vuur voor 2 minuten totdat ze een beetje goudbruin en knapperig zijn.
2. Snij de avocado's in reepjes, snijd de olijven in dunne plakjes en was de taugé.
3. Besmeer de wrap met hummus, leg daarna de sla erop.
4. Beleg verder met de avocado reepjes, wortelsnippers, taugé, olijven. Voeg eventueel nog een extra lepel hummus toe.
5. Vouw de wrap op en prik er eventueel een satéprikker doorheen om 'm dicht te houden.

AVONDETEN

Gado gado

Ingrediënten (4 personen):

300 g rijst

4 eieren

1 komkommer

500 g sperziebonen

250 g taugé

250 g tempeh

2 el ketjap

1 el bruine basterdsuiker

Cassave kroepoek

Gebakken uitjes

Voor de pindasaus:

½ ui

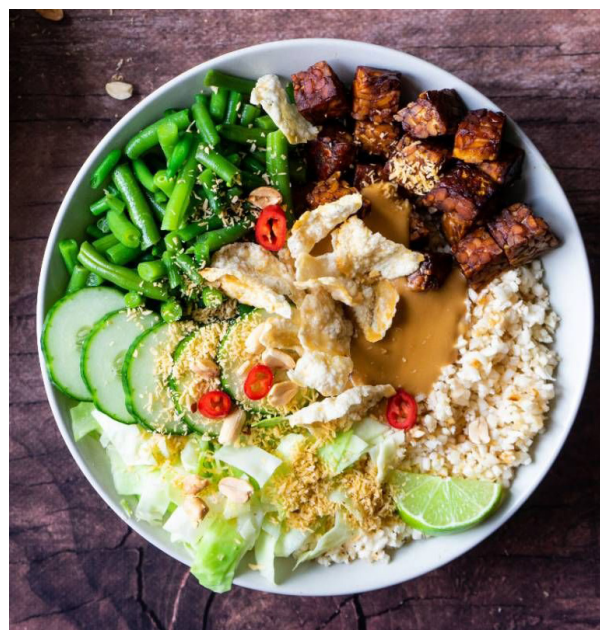
1 tl sambal

2 el ketjap

250 mL sojamelk

150 g pindakaas

1 teentje knoflook

Bereiding:

Pindasaus

1. Snipper de ui en pers de knoflook. Fruit deze in een beetje olie in een steelpan.
2. Roer ketjap er doorheen. Giet de sojamelk erbij. Verwarm het mengsel.
3. Roer de suiker door het mengsel tot deze is opgelost. Roer nu de pindakaas en de sambal door het mengsel en laat indikken.

Gado gado

1. Kook de rijst gaar.
2. Kook de sperziebonen.
3. Snijd de tempeh in stukken. Doe een scheutje olie in een wokpan en bak hierin de

VEGA(N) RECEPTEN

tempeh voor vijf minuten op hoog vuur. Voeg de ketjap en basterdsuiker toe.

4. Kook de eieren (middelhard tot hard) en halveer deze.

5. Snijd de komkommer doormidden en in plakjes.

6. Schep wat rijst op een bord.

7. Schep sperziebonen, taugé, komkommer, tempeh en ei op.

8. Schep pindasaus over het bord.

9. Serveer met kroepoek en gebakken uitjes.

Pasta arrabbiata met aubergine en basilicum

Ingrediënten (4 personen)

300 gram volkoren pasta/spaghetti

1 ui

3 teentjes knoflook

1 rode peper

2 blikken gepelde tomaten (400 gram)

2 aubergines

2 trossen roma tomaatjes

1 theelepel chili vlokken

2 theelepels oregano

Verse basilicum

Peper en snuf zout

Bereiding:

1. Kook de pasta gaar volgens de bereidingswijze op de verpakking, spoel af en zet even apart.

2. Snipper de ui.

3. Verwijder de pitjes uit de peper en snijd de knoflook en peper fijn.

4. Snijd de aubergine in dunne blokjes en de tomaten doormidden.

5. Verhit een wok of hapjespan met olijfolie en fruit de ui, peper en 1 theelepel oregano aan.

6. Voeg na een minuut de knoflook en aubergine toe en bak deze 5 minuten mee.

7. Voeg vervolgens de tomatenblokjes, tomaten, 1 theelepel oregano en chilivlokken toe aan de pan. Laat 5 minuten op laag vuur verwarmen.

8. Voeg nu de pasta bij de saus en hussel door elkaar. Verwarm nog een minuut.

9. Breng de pasta op smaak met een snuf zout en peper.

10. Schep de pasta arrabbiata op de borden en garneer met verse basilicum.

TUSSENDOORTJE

Fruit crumble

Ingrediënten (6-8 personen):

Voor de vulling:

3 appels

zak diepvries fruit bosvruchten

50 g suiker

½ tl kaneel

1 el custardpoeder (bijvoorbeeld Koopmans of Dr. Oetker)

Voor de kruimels:

160 g suiker

70 g havermout

140 g meel

½ tl kaneel

½ tl zout

60 g olie (bijvoorbeeld zonnebloem)

Bereiding:

1. Verwarm de oven voor op 180 graden.
2. Schil de appels en snijd ze in blokjes.
3. In een grote kom: meng appel, het bevroren fruit, de suiker, de kaneel en het custardpoeder.
4. In een andere kom: meng suiker, havermout, meel, kaneel, zout en olie met een vork of garde, zodat er kruimels ontstaan.
5. Vet een ovenschaal in en/of bedek hem met bakpapier.
6. Schep het fruitmengsel in de ovenschaal. Schep de kruimels er overheen.
7. Bak de crumble in de voorverwarmde oven voor 25 tot 30 minuten totdat de kruimels goudbruin zijn.

WHAT DO WE WANT? CLIMATE JUSTICE!

GASTARTIKEL DOOR: ANNE SMITS

De afgelopen jaren vulden de straten van Den Haag, Utrecht en Amsterdam zich met protesterende scholieren en studenten. Leuzen zoals 'What do we want? Climate Justice!' en 'CO2, weg ermee!' weerklonken door de stad. Ook ik stond daartussen, schreeuwend om een beter klimaat. Ik kreeg veel reacties, maar niet allemaal positief. 'Wat tof dat jij je daarvoor inzet!' stond tegenover 'Je weet dat protesteren niks uithaalt he..? Daardoor ging ik nadenken, want hoeveel zin heeft protesteren eigenlijk? Wat bereik je er uiteindelijk mee?

Media-aandacht

De eerste sleutel naar een succesvol protest is aandacht in de media. De media smullen van een goed protest. De allereerste klimaatstaking op 7 februari werd door minstens 15.000 scholieren bezocht, veel meer dan in eerste instantie verwacht. In bijna elke krant viel daar wel iets over te lezen. Het klimaat groeide van een stoffig onderwerp naar een echte *hot topic*. Meer media-aandacht betekent meer conversatie en meer conversatie betekent dan meer bewustwording.

Mobilisatie en educatie

Meer bewustwording heeft als gevolg dat meer mensen zich mobiliseren. Sinds 2019 kan men spreken van een echte protest-groei. De Amerikaanse politicoloog Erica Chenoweth onderzocht waarom protesten werken. Zo formuleerde zij de *3,5%-rule*. Ieder protest waarbij minstens 3,5 % van de bevolking meedeed, zorgde voor maatschappelijke verandering. Helaas hebben we in Nederland dat percentage nog niet behaald, maar hoe het er nu naar uitziet, zal dat wel snel gebeuren. Zelfs de jongste kinderen krijgen namelijk steeds meer leerstof over het klimaat op school. Ook zij staan te demonstreren, iets waar je alleen met bewondering naar kan kijken. De hoop is gevestigd op deze generatie van ecomodernisten in wording.

Gesprek met politici

De laatste en misschien wel meest belangrijke factor is het gesprek aangaan met politici. Na de grote klimaatstaking in Den Haag van twee jaar geleden werden de jon-

geren van *Youth For Climate* uitgenodigd voor een gesprek met Rutte en Wiebes. Jongeren kregen een plek aan de 'groten-mensentafel'.

De meest bekende klimaatstaker die politiek succes boekte is wel Greta Thunberg. Onder haar leiding gingen 1,4 miljoen scholieren en studenten wereldwijd de straat op. Ze werd uitgenodigd bij de Verenigde Naties en ze sprak met politieke grootheden zoals Barack Obama en Emmanuel Macron. Thunberg inspireerde de wereldwijde organisatie *Fridays for Future*, die nog steeds klimaatstakingen organiseert.

6 november is het dan zover. De Amsterdamse straten zullen zich weer vullen met protesterende scholieren en studenten. Ook ik zal er zijn. Wanneer iemand dan tegen mij zegt dat protesteren geen zin heeft, zeg ik: wacht maar af.

Bronnenlijst:

- E. Chenoweth & M. J. Stephan, *Why civil resistance works. The strategic logic of nonviolent conflict*, New York: Columbia University Press, 2012.
- A. Dujardin & I. Subasi, 'Waarom demonstreren terug is van weggeweest', *Trouw* 26 oktober 2019.
- P. LeBlanc, 'Obama meets with teen climate activist Greta Thunberg: 'You and me, we're a team'', *CNN* 17 september 2019.
- F. Straver, 'Van kleuter tot student: elke leeftijd krijgt klimaatleesvoer', *Trouw* 4 maart 2019.
- L. Witteween, 'Klimaatpijbelars eisen concrete maatregelen van Rutte: 'We gaan door totdat er gehandeld wordt'', *Trouw* 11 februari 2019.

THE WALL OF FAME: GRETA THUNBERG

VIJAND VAN TRUMP, HELD VAN MOEDER AARDE

DOOR: MADELIEF LASSCHE

We kennen haar allemaal als het boegbeeld van de milieuactivisten, als grootste fan van Pippi Langkous en als aartsvijand van Donald Trump, maar wat weten we nou eigenlijk over Greta Thunberg behalve “the obvious”? Wie is Greta behalve het meisje dat miljoenen scholieren een goed excuus gaf om een dagje niet naar school te hoeven? Omdat ik vind dat het hoog tijd is dat we het meisje achter de vlechten leren kennen en behalve over haar ideologie ook iets leren over Greta zelf, zijn hier wat fun facts over Greta.

Fun fact 1

De moeder van Greta is een super bekende operazangeres die de wereld over reist om haar engelenkeeltje met de wereld te delen. Voorheen reisde onze operaster altijd met het vliegtuig, maar daar heeft Greta al snel een stokje voor gestoken. By train it is.

Fun fact 2

Greta is gediagnosticeerd met autisme en selectief mutisme. Dat tweede houdt in dat in sommige sociaal stressvolle situaties, Greta stopt met praten. Toen Greta op 8-jarige leeftijd erachter kwam wat de huidige toestand van de aarde is, is ze zelfs een jaar gestopt met praten.

Fun fact 3

Haar vader is vernoemd en gerelateerd aan Svante Arrhenius, een Nobelprijswinnaar die al in 1896 het effect van CO₂ op het milieu kenbaar maakte. Milieuactivisme zit dus in de familie.

Fun fact 4

Een van Greta haar grootste idolen is Rosa Parks (de vrouw die weigerde op te staan in de bus en zo het begin van de Black Lives Matter-beweging avant la lettre was).

Fun fact 5

Het National History Museum heeft een kever vernoemd naar Greta, de zogenaamde “neloptodus gretae”.

Fun fact 6

Ook grappig om te weten is dat Greta haar middelste naam Tintin is. Tintin is ook wel de Franse naam voor Kuifje. Of Greta haar ouders op de hoogte waren van hun ver-naming naar de stripheld, is dan weer een andere vraag.

Fun fact 7

Greta heeft behalve een groen hart, ook groene vingers en is vaak te vinden in haar volkstuintje net buiten Stockholm.

Fun fact 8

Greta is door het hoofd van de Petroleum Export Company in 2019 uitgeroepen tot “De grootste huidige bedreiging voor de olie-industrie.” Greta zal deze opmerking waarschijnlijk met veel voldoening hebben aangehoord. Aangezien Greta niet gereageerd heeft, nemen we ook aan dat ze dit niet al te zwaar op heeft genomen.

Fun fact 9

Na Greta haar “you have stolen our dreams with your empty words”-speech heeft Donald trump over haar getweet. Hij tweette: ‘Greta seems like a very happy young girl looking forward to a bright and wonderful future.’ Als reactie hierop veranderde Greta haar twitter status naar “A very happy young girl looking forward to a bright and wonderful future”. Deze meid heeft wel humor.

Bronnenlijst

“Greta Thunberg: Interesting facts about the climate activist”, surfertoday.com, 11 december 2019.

H. Rochell, “17 need to know facts about Greta Thunberg”, togetherband.org, 9 november 2019.

G. Andres, “Greta Thunberg: 5 things you need to know about the teen climate activist”, channelnewasia.com, 24 november 2019.

“Who Is Greta Thunberg? Here Are 5 Interesting Facts About The Swedish Environmental Activist”, shethepeople.tv, 5 januari 2021.

TIPS VAN DE REDACTIE

Als je meer wilt leren over duurzaamheid en het milieu dan zullen deze tips je inspireren! Ook geven wij jullie tips over de leukste 'groene' hotspots in Utrecht en Nederland.

MEDIA

'Seaspiracy' - Netflix documentaire

'Seaspiracy' toont de negatieve impact die wij mensen hebben op de zee en het leven in de zee, zoals plastic afval, spooknetten en overbevissing over de hele wereld. De film stelt dat commerciële visserij de belangrijkste oorzaak is van de vernietiging van ecosystemen. 'Seaspiracy' verwerpt het concept van duurzame visserij en pleit voor zeereservaten en het minderen van de visconsumptie. Wil je meer lezen over alle commotie die de documentaire heeft veroorzaakt, blader dan naar het artikel 'Let's sea: de ophef rondom Seaspiracy'.

In deze rubriek geeft onze commissie de beste tips om de pauzes (of studieontwikkend gedrag-momentjes) dit blok van het jaar mee door te komen, met voor ieder wat wils. Alle aanraders hebben we natuurlijk zelf moeten testen (wát een straf).

'Before the Flood' - documentaire (te zien op youtube)

In 'Before the Flood' brengt acteur en klimaatambassadeur Leonardo diCaprio de gevolgen van klimaatverandering in beeld. Hij gaat in gesprek met wetenschappers, klimaatsceptici en machthebbers uit de hele wereld. Het is een film vol indrukwekkende beelden en interessante gesprekken die je ongetwijfeld bijzondere inzichten opleveren.

'David Attenborough: A Life on Our Planet' - Netflix documentaire

Tijdens zijn leven bezocht Sir David Attenborough elk continent en legde hij de natuur in al zijn variëteit en pracht vast. In de film 'A Life On Our Planet' kijkt hij voor het eerst terug op de beslissende momenten in zijn leven als bioloog, en op de verwoestende veranderingen die hij heeft gezien.

'Hoe gaan we dit uitleggen' van Jelmer Mommers - Boek

We stoten al meer dan honderd jaar zo veel broeikasgassen uit dat de aarde nu in gevaarlijk tempo opwarmt. Als we zo doorgaan, stevenen we af op een onleefbare planeet. Maar hoe erg het wordt, dat bepalen we zelf. Dit is hoe Jelmer Mommers een van de

grootste problemen van onze tijd beschrijft in 'Hoe gaan we dit uitleggen'. Klimaatverandering is een probleem dat bij de meesten van ons vooral een gevoel van machteloosheid oproept. Ten onrechte, zo stelt Mommers. Want achter de nieuwsberichten over smeltende ijskappen, uitstervende diersoorten en ontkennende politici groeit een wereldwijde beweging die laat zien: onze toekomst op aarde schrijven we zelf.

HOTSPOTS

Green UP en Botania

In de binnenstad van Utrecht vind je het grootste duurzame warenhuis van heel Nederland, namelijk Green UP. Het monumentale pand aan de Stadhuisbrug 5 is met haar 1400 m2 deze zomer door een collectief van duurzame ondernemers en hedendaagse concepten omgetoverd tot een heus warenhuis van formaat. Het pop-up warenhuis 'Green UP' is hét antwoord op dagelijks duurzamere keuzes voor een laagdrempelige prijs. In Green UP vind je ook Botania, een groene oase in de Utrechtse binnenstad. Botania is een initiatief van The Streetfood Club en Lowlander Beer Co en er wordt duurzaam, gezond en voedzaam eten en drinken geserveerd.

WAAR

WAAR is een duurzame cadeauwinkel waar je komt voor een mooi cadeau met een mooi verhaal. Ze hebben werkelijk alles: natuurlijke verzorgingsproducten, ecologische planten, vegan kookboeken, duurzame waterflessen, gerecyclede tassen, eerlijk gemaakt servies en nog veel meer.

Vegan Junk Food Bar

Voor deze tip moet je wel Utrecht uitreizen, maar het is het zeker waard om een keer de Vegan Junk Food Bar te bezoeken! VJFB heeft de missie om een positieve impact te creëren op het welzijn van dieren, het milieu en de mens. Daarom bieden zij plantaardige alternatieven voor klassieke junkfood gerechten. Alles is superlekker en ziet er ook nog eens heel erg mooi uit. Er zitten meerdere vestigingen in Amsterdam en eentje in Rotterdam.

SIRIUS AGENDA

5 NOVEMBER
WISSEL-ALV

7 TOT 11 NOVEMBER
BERLIJNREIS

12 NOVEMBER
LUSTRUM: INHOUDELIJK
EVENEMENT 'SIRIUS IN
SOCIETY'

20 NOVEMBER
LUSTRUM: GALAFEEST

SIRIUS XVI